

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 3To/92/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5816010115
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 01. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miroslav Mazúch
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2018:5816010115.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline na neverejnom zasadnutí konanom 25. januára 2018 v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Sučika a sudcov Mgr. Miroslava Mazúcha a JUDr. Marcely Malatkej prejednal odvolanie obžalovaného A. J. a prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/40/2016 z 22.8.2017 a takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. c) Tr. por. z r u š u j e rozsudok Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/40/2016 z 22.8.2017.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec v r a c i a okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresného súdu bol obžalovaný A. J. uznaný za vinného z prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák. na skutkovom základe tak, ako je uvedený vo výrokovej časti napadnutého rozsudku.

Za uvedený trestný čin mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 12 mesiacov, výkon ktorého mu bol podľa § 49 ods. 1 Tr. zák. podmienene odložený a podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. mu bola určená skúšobná doba vo výmere 24 mesiacov.

Zároveň bola obžalovanému podľa § 51 ods. 4 písm. d) Tr. zák. uložená povinnosť, aby v skúšobnej dobe zaplatil podľa svojich schopností a možností dlh na výživnom a riadne platil bežné výživné.

Prvostupňový súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že aj napriek obhajobe obžalovaného spočívajúcej v tom, že sa nemôže zamestnať zo zdravotných dôvodov a svoj príjem pozostávajúci z invalidného dôchodku a občasných brigád používa na zabezpečenie potrieb svojej rodiny, je v jeho schopnostiach a možnostiach zabezpečiť si príjem v takej výške, aby nielen pokryl potreby na živobytie svojej súčasnej rodiny, ale platil výživné aj na syna F. N. v súdom určenej výške 100,- Eur mesačne. Podľa okresného súdu nemožno vykladať v prospech obžalovaného jeho sociálnu situáciu a podmienky v akých žije, nakoľko on sám ako rodič nesie zodpovednosť za deti, ktorých je biologickým otcom. Ak na jednej strane poukazuje na svoju nelichotivú sociálnu situáciu, potom sa podľa prvostupňového súdu javí nelogické, že sa vedome zadlžuje a ním popisovaná sociálna situácia mu nebráni, aby mal ďalšie dieťa.

Proti rozsudku okresného súdu podali odvolanie obžalovaný i prokurátor, a to voči výrokom o vine aj treste. Prokurátor podal odvolanie v neprospech obžalovaného.

Obžalovaný v písomnom odôvodnení odvolania uviedol, že okresný súd nebral do úvahy špecifiká a okolnosti, ktoré predchádzali jeho odsúdeniu. Správanie vo veci konajúcej sudkyne voči jeho osobe

označil za veľmi agresívne, nedôstojné a zaujaté, keďže nevzala do úvahy sociálnu situáciu jeho rodiny, počet detí a zdravotný stav, navyše v minulosti ho v civilnom procese odsúdila k plateniu neprimeraného výživného. Prvostupňový súd tieto okolnosti vôbec nevzal do úvahy. Mal preto za to, že súd na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Navrhol, aby krajský súd zrušil napadnutý rozsudok ako vecne i právne nesprávny a sám vo veci rozhodol. V prílohe odvolania predložil lekárske správy o svojom zdravotnom stave i doklady o úhrade výživného z roku 2017.

Prokurátor v odvolaní namietal, že v skutkovej vete napadnutého rozsudku nebola presne špecifikovaná výška dlžného výživného. Za právne relevantný nepovažoval obhajobný argument obžalovaného, že si syn F. nenašiel žiadnu brigádu. Uložený trest odňatia slobody považoval za neprimerane nízky s poukazom na osobu obžalovaného, ktorý neustále opisoval svoje ťažké životné pomery, ale nezaujímala ho situácia syna F., pričom uprednostnil splácanie úveru pred platením výživného. Z týchto dôvodov navrhol, aby odvolací súd vec vrátil okresnému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie, resp. aby vo veci sám rozhodol.

Krajský súd na podklade podaných odvolaní preskúmal v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo a zistil, že odvolania boli podané v zákonom stanovenej lehote, oprávnenými subjektmi, odvolanie obžalovaného je dôvodné a odvolanie prokurátora je dôvodné sčasti.

Po splnení prieskumnej povinnosti krajský súd dospel k záveru, že okresný súd rozhodol predčasne, pričom vznikli pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať a vykonať ďalšie dôkazy. Odvolací súd sa v prevažnej miere stotožnil s odvolacími námietkami obžalovaného i časťou námietok prokurátora prezentovanými v odvolaniach proti napadnutému rozsudku.

Nadriadený súd v prvom rade uvádza, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nezodpovedá ustanoveniu § 168 ods. 1 Tr. por. Okresný súd nie dostatočne uviedol, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako sa vyrovnal s obhajobou obžalovaného a vôbec neodôvodnil, prečo nevyhovel návrhu obžalovaného na doplnenie dokazovania o ohľadku miesta pomerov jeho súčasného bývania.

Prvostupňový súd po vykonaní dôkazov a ich zhodnotení ustálil, že obžalovaný má povinnosť platiť výživné 100,-Eur mesačne na syna F., tak ako bolo určené v civilnom procese rozsudkom Okresného súdu Námestovo sp.zn. 5P/46/2010 z 13.12.2012, v spojení s rozsudkom sp.zn. 4P/96/2013 z 21.1.2016. Výšku mesačného výživného okresný súd v podstate len mechanicky prevzal z vyššie uvedeného civilného rozhodnutia. V odôvodnení napadnutého rozsudku sa však nedostatočne zaoberal otázkou, či bolo vôbec v možnostiach a schopnostiach obžalovaného výživné vo výške 100,-Eur platiť. Okresný súd mal výšku vyživovacej povinnosti obžalovaného v trestnom konaní posúdiť samostatne ako predbežnú otázku podľa § 7 ods. 1 Tr. por. a svoj záver náležite odôvodniť, lebo pri posúdení viny obžalovaného civilným rozhodnutím nebol viazaný.

V odôvodnení napadnutého rozsudku absentuje akékoľvek porovnanie mesačných príjmov a výdavkov obžalovaného v rozhodnom období. Len na základe takéhoto porovnania možno dospieť k záveru, či obžalovaný v tom ktorom mesiaci disponoval takým príjmom, z ktorého by bol schopný plniť vyživovaciu povinnosť vo výške 100,- Eur, prípadne v nižšej výške, alebo jeho mesačný príjem mu objektívne vôbec neumožňoval platiť výživné. Z doposiaľ vykonaného dokazovania vyplýva, že obžalovaný mal v celom rozhodnom období iba invalidný dôchodok 312,10 Eur mesačne, od júla 2015 do mája 2017 rodičovský príspevok 203,20 Eur mesačne, od januára 2016 do mája 2017 prídavky na deti po 94,08 Eur mesačne a v druhej polovici roku 2015 mal príjem aj z brigádnickej činnosti asi 1.420,- Eur. Na druhej strane sa staral o 5-člennú rodinu a výživné na syna F. uhradil napriek tejto finančnej situácii aspoň čiastočne, zväčša vo výške 30,-Eur. V tomto štádiu trestného konania je zatiaľ sporné, či obžalovaný objektívne mohol vzhľadom na všetky okolnosti platiť mesačné výživné vo vyšších čiastkach, ako reálne uhradil.

Pokiaľ súd prvého stupňa konštatoval, že bolo v možnostiach a schopnostiach obžalovaného zabezpečiť si príjem v takej výške, aby nielen pokryl potreby svojej súčasnej rodiny, ale aj platiť výživné na syna F. vo výške 100,- Eur, tak uvedený záver neoprel ani o jeden relevantný dôkaz. Nekonkretizoval, aké možnosti pracovného zaradenia vzhľadom na svoje schopnosti, zdravotný stav a reálnu situáciu na trhu

práce obžalovaný ako invalidný dôchodca v posudzovanom období nevyužil a týmto spôsobom zmaril splnenie svojej zákonnej vyživovacej povinnosti, resp. túto plnil len čiastočne.

Súd prvého stupňa vinu obžalovaného založil i na tom, že sa vedome zadlžuje platiac splátky zo zmluvy o úvere, zdôrazniac nelogickosť jeho počínania, pokiaľ sa v celom konaní bránil ťažkou sociálnou situáciou. Dôvodom a rozsahom prípadného zadlženia sa však okresný súd už nezaoberal. Odvolací súd zdôrazňuje, že celkové majetkové pomery obžalovaného sú aj pasíva, t.j. rôzne formy úverov a pôžičiek. Zadlženie obžalovaného z dôvodov, ktoré nie sú nevyhnutné, resp. súvisia so zaobstaraním napr. predmetov nadštandardnej hodnoty, nie sú odôvodnenými potrebami, a na takto vynaložené výdavky súd pri posudzovaní možností a schopností obžalovaného platiť výživné samozrejme neprihliada. Na druhej strane však nemožno prehliadnuť zadlženie obžalovaného v prípade, ak za danej situácie nie je v jeho možnostiach iným spôsobom zabezpečiť svoje základné potreby, prípadne potreby osôb, ktoré sú výživou a výchovou odkázané na jeho osobnú starostlivosť. V posudzovanej veci okresný súd opätovne negatívne dôsledky zadlženia obžalovaného na jeho schopnosť plniť si vyživovaciu povinnosť nezdôvodnil konkrétnymi skutočnosťami. Napriek tomu, že na hlavnom pojednávaní okresný súd ako listinný dôkaz prečítal Zmluvu o úvere, ktorú obžalovaný uzavrel s Prvou stavebnou sporiteľnou, a.s., dôvodosťou ďalšieho pokračovania zmluvného vzťahu, výškou splátky úveru a pôvodom finančných prostriedkov použitých na splátky úveru sa okresný súd nezaoberal a dôkaznú iniciatívu v tomto smere nevyvinul ani prokurátor. Podľa odvolacieho súdu však ide o skutočnosť, objasnenie ktorej môže mať značný vplyv na existenciu či neexistenciu trestnej zodpovednosti obžalovaného.

V posudzovanej veci prvostupňový súd bezdôvodne nevzal do úvahy také významné skutočnosti, ako sú ďalšie vyživovacie povinnosti obžalovaného k svojim ďalším 4 maloletým deťom, s ktorými v súčasnosti žije v spoločnej domácnosti. Z hľadiska trestnej zodpovednosti nie je možné klásť obžalovanému za vinu neplnenie, resp. čiastočné plnenie vyživovacej povinnosti, ak by plnenie vyživovacej povinnosti voči jednému z detí malo byť realizované na úkor jeho ďalších detí. V tomto smere podľa odvolacieho súdu nemožno opomenúť ani životnú úroveň detí, o ktoré sa obžalovaný osobne stará a ktorá sa na základe doteraz vykonaného dokazovania javí oveľa nižšia ako životná úroveň syna obžalovaného, za ktorého neplnenie vyživovacej povinnosti je obžalovaný trestne stíhaný.

Možno sa stotožniť i s odvolacími námietkami prokurátora voči výroku o vine, že v skutkovej vete napadnutého rozsudku absentuje presná špecifikácia výšky dlžného výživného. Odvolací súd však pripomína, že presne špecifikovať výšku dlžného výživného i schopnosť a možnosť obžalovaného za každý jeden mesiac ho plniť, je povinnosťou prokurátora ako nositeľa dôkazného bremena už v podanej obžalobe a s ohľadom na povahu trestného činu zanedbania povinnej výživy, ktorého pokračovanie trvá, až kým je vyhlásený rozsudok súdu prvého stupňa po skončení dokazovania v záverečnej reči.

Z výsledkov doterajšieho dokazovania vyplýva, že obžalovaný výživné na syna F. platil aspoň čiastočne, zväčša vo výške 30,-Eur mesačne. Nadriadený súd v týchto súvislostiach konštatuje, že len samotné zistenie o neplnení vyživovacej povinnosti vo výške 100,- Eur podľa civilného rozhodnutia ešte neznamena, že obžalovaný sa dopustil trestného činu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 Tr. zák. Pre vyslovenie takého záveru musí byť preukázaná aj subjektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu. Pri skúmaní zavinenia je potrebné vychádzať najmä z komplexnej sociálnej, majetkovej, finančnej i zdravotnej situácie obžalovaného, pričom treba náležite zistiť i dôvody, ktoré sa o túto situáciu pričínili. Ak nebude preukázané aj naplnenie subjektívnej stránky tohto stíhaného trestného činu, nemôže byť obžalovaný trestne zodpovedný.

Na základe uvedených skutočností má odvolací súd pochybnosti o správnosti skutkových zistení týkajúcich sa výroku o vine, a preto je potrebné doplniť dokazovanie vo vyššie naznačenom smere. V prvom rade je nutné opätovne vypočítať obžalovaného najmä k okolnostiam uzavretia, trvania a splácania zmluvy o úvere, zdroja finančných prostriedkov na jej splácanie a prípadnej účelovej viazanosti požičaných prostriedkov iba na úverové splátky. Okresný súd zväží, ak to bude nevyhnutné k riadnemu objasneniu týchto čiastkových okolností vypočítať aj osobu, ktorá mu má finančné prostriedky na uvedený účel požičiavať.

Pokiaľ ide o doplnenie dokazovania, krajský súd zdôrazňuje, že súdne konanie je upravené ako kontradiktórne konanie dvoch protistrán - prokurátora a obžalovaného. V kontradiktórnom konaní súd

poskytuje stranám trestného konania priestor na vykonávanie dokazovania a následne ho hodnotí podľa zásady voľného hodnotenia dôkazov. Povinnosťou obžalovaného nie je dokazovať svoju nevinu. Zásada prezumpcie neviny (§ 2 ods. 4 Tr. por.) vyžaduje, aby to bol štát, zastúpený prokurátorom, kto nesie v trestnom konaní dôkazné bremeno. Záver súdu o vine obžalovaného je len odrazom skutočnosti, že prokurátor v konaní dôkazné bremeno uniesol. Preto je primárne v réžii prokurátora ako nositeľa dôkazného bremena navrhovať doplnenie dokazovania, resp. predložiť súdu konkrétne dôkazy tak, aby preukázal, že bolo v schopnostiach a možnostiach obžalovaného platiť výživné vo výške 100,- Eur mesačne alebo vo vyššej čiastke, ako v skutočnosti platil. Ak tomu tak nebude, nie je možné uvažovať o trestnoprávnej zodpovednosti obžalovaného v prejednávanej veci. V tejto súvislosti krajský súd poznamenáva, že na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti obžalovaného sa vyžaduje, aby bolo objektívne a bez akýchkoľvek pochyb preukázané, že obžalovaný bol schopný plniť výživovaciú povinnosť minimálne počas troch mesiacov v období dvoch rokov.

K odvolacím dôvodom prokurátora voči výroku o treste odvolací súd uvádza, že prokurátor namietal neprimeranosť a nespravodlivosť trestu uloženého obžalovanému len veľmi všeobecne, s poukazom na osobu obžalovaného, jeho nezáujem o syna a uprednostnenie splácania úveru. V odvolaní nekonkretizoval, aký trest by považoval za primeraný a spravodlivý. V záverečnej reči navrhol uloženie podmiennečného trestu odňatia slobody na dolnej hranici zákonom stanovenej trestnej sadzby s určením primeranej skúšobnej doby. Odvolací súd pripomína, že za prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák. možno uložiť trest odňatia slobody vo výmere 1 rok až 5 rokov. Okresný súd obžalovanému uložil podmiennečný trest odňatia slobody vo výmere 12 mesiacov, teda na dolnej hranici zákonom ustanovenej trestnej sadby a určil skúšobnú dobu 24 mesiacov, čo sa javí súladným s návrhom prokurátora v záverečnej reči.

Prvostupňový súd nadbytočne obžalovanému uložil v rámci podmiennečného odkladu výkonu trestu povinnosť riadne platiť bežné výživné. Platenie bežného výživného je povinnosťou vyplývajúcou obžalovanému priamo zo zákona, za neplnenie ktorej môže byť trestne zodpovedný v inom trestnom konaní.

Úvahy o výroku o treste však budú namieste len vtedy, ak okresný súd po doplnení dokazovania dospeje k záveru o vine obžalovaného. V tom prípade bude musieť dôsledne postupovať najmä podľa § 34 Tr. zák. o účele trestu, ktorým je predovšetkým zabezpečenie ochrany spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov.

Obžalovaný v podanom odvolaní namietal zaujatosť samosudkyne, pretože ho v civilnom konaní v minulosti odsúdila k plateniu neprimeraného výživného na syna F.. K tejto námietke nadriadený súd uvádza, že okresný súd o nej už rozhodol uznesením o nevyhlásení samosudkyne sp.zn. 4T/40/2016 z 18.7.2016, právoplatným 16.12.2016. Obžalovaný túto námietku opakuje v priebehu celého konania, ale keďže bolo o nej už rozhodnuté, ďalej sa o nej nekoná. Ak obžalovaný uvádzal, že prvostupňový súd nechal do úvahy ním uvádzané okolnosti a dôkazy hodnotil „zaujato, agresívne a nedôstojne“, krajský súd poznamenáva, že nejde o dôvody uvedené v ustanovení § 31 ods. 1 Tr. por. upravujúce vylúčenie sudcu z vykonávania úkonov trestného konania.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti bolo nevyhnutné napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. V ďalšom konaní bude okresný súd, po doplnení dokazovania vo vyššie naznačenom smere, povinný dôsledne vyhodnotiť dôkaznú situáciu so zameraním na posúdenie zavinenia obžalovaného a z toho vyplývajúcej jeho trestnoprávnej zodpovednosti.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.